

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

kierunek: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych
studia II stopnia (uzupełniające magisterskie)

Nazwa przedmiotu: HISTORIA IDEI I DOKTRYN ESTETYCZNYCH**Kod przedmiotu: 08.1-WA-EASP-HIDE**

Typ przedmiotu: obowiązkowy

Wymagania wstępne: podstawy wiedzy z filozofii, historii kultury i sztuki,

Język nauczania: polski

Odpowiedzialny za przedmiot: dr hab. Roman Sapeńko

Prowadzący: dr hab. Roman Sapeńko

Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba godzin w tygodniu	Semestr	Forma zaliczenia	Punkty ECTS
Studia stacjonarne					
wykład	60	2	1-2	zaliczenie/egzamin	5

Zakres tematyczny przedmiotu:

Problem interpretacji dzieła sztuki. Społeczne miejsce sztuki, jej rola w obrębie kultury współczesnej (kultura masowa, dystans, dehumanizacja sztuki). Problem kontynuacji, ciągłości (awangarda - awangardy).

Estetyczna i antropologiczna perspektywa tragiczności. Żywiot appoliński i dionizyjski - ujęcie sztuki przez Friedricha Nietzsche'go.

Dwudziestowieczne estetyki filozoficzne - fenomenologia, psychoanaliza, egzystencjalizm, marksizm i Szkoła Frankfurcka, hermeneutyka.

Estetyka polska początku XX wieku. Formizm i katastrofizm. Teoria Czystej Formy Stanisława Ignacego Witkiewicza. Nienasylenie i przeżycie metafizyczne jako zasady teorii sztuki. Wielość rzeczywistości w sztuce wg Leona Chwistka. Fenomenologiczna propozycja Romana Ingardena. Problem interpretacji dzieła sztuki. Wartości artystyczne a wartości estetyczne. Schematyczność i wielowarstwowość dzieła sztuki. Ontologia dzieła sztuki.

Nowoczesne próby metodologicznego poszerzenia refleksji nad sztuką. Koncepcja psychoanalityczna. Sigmund Freud a Carl Gustav Jung. Współczesne rozstrzygnięcia. Socjologiczna propozycja Jose Ortegi y Gasset. Problem odbiorcy dzieła sztuki. Instytucjonalna teoria sztuki Georga Dickiego.

Współczesne dyskusje wokół statusu dzieła sztuki i autora. Problematyka historii, stylu, oryginalności, języka sztuki. Symbol, alegoria, metafora. Spór o pozaestetyczne wartości i kryteria wartościowania dzieł sztuki. Problem oryginalności i falsyfikatu, arcydzieła i kiczu. Śmierć autorstwa w ujęciu Rolanda Barthesa. Inspiracje postmodernistyczne w teorii sztuki. Próby przełamania kryzysu współczesnej estetyki. Nietzscheańskie podstawy współczesnej krytyki estetycznej. Modernizm jako zapowiedź ponowoczesnych problemów w ujęciu Zygmunta Baumana. Dekonstrukcja modernizmu - Jaques Derrida, Jonathan Culler, Paul de Man. Wzniosłość w koncepcji Jean-Francoisa Lyotarda. Ustanowienie nowego pola współdziałania filozofii i sztuki. Propozycja Wolfganga Welscha.

Efekty kształcenia:

Rozpoznanie idei mających wpływ na twórczą aktywność człowieka. Orientacja w historii refleksji o sztuce, w myśli estetycznej (wyrażanej zarówno *explicite*, jak i *implicite*). Umiejętności teoretycznego ujęcia fenomenu sztuki i jego dziejów w obszarze kultury.

Warunki zaliczenia:

Obecność na zajęciach, egzamin.

Literatura podstawowa:

- (1) W. Tatarkiewicz, *Historia estetyki*, (T. 1: *Estetyka starożytna*, T. 2: *Estetyka średniowieczna*, T. 3: *Estetyka nowożytna*)
- (2) K. Wilkoszewska, *Estetyki filozoficzne XX w.*
- (3) M. Gołaszewska, *Estetyka i antyestetyka*
- (4) S. Morawski, *Na zakręcie: od sztuki do posztuki*
- (5) *Postmodernizm. Wybór tekstów*, red. R. Nycz

Literatura uzupełniająca:

- (1) W. Welsch, *Estetyka poza estetyką. O nową postać estetyki*
- (2) I. Lorenc, *Logos i mit estetyczności*
- (3) M. Bachtin, *Estetyka twórczości słownej*
- (4) J. Margolis, *Czym, w gruncie rzeczy, jest dzieło sztuki?*
- (5) H. Read, *Sens sztuki*
- (6) *Fragmety tekstów źródłowych (Platon, Arystoteles, Kant, Hegel, etc.)*